СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 24. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 30. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 24. Jersey City, N. J., Friday, January 30, 1931. THREE CENTS.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ НЕ ПРИЙМАЄ ДОПОМОГИ ВІД КОНҐРЕСУ

ВАШИНҐТОН. — Сенат запропонував $25,000,000 для Червоного Хреста, як допомогу на закупно поживи для потерпівших від посухи. Президент Гувер заявився проти цього видатку. А тепер голова Червоного Хреста, суддя Пейн, повідомив конґрес, що Червоний Хрест не прийме від конґресу ніякої допомоги, бо коли би навіть голодова небезпека була втроє більшою, то Червоний Хрест дасть собі раду.

Ота заява Пейна викликала в сенаті велике обурення з боку деяких сенаторів. Сенатор Робінсон заявив, що за тою заявою криється особа президента Гувера, котрий є властиво президентом Червоного Хреста. Робінсон казав далі, що видно, що уряд не має заміру поширити допомогову акцію для ратування голодуючих і безробітних.

Опозиційні сенатори домагалися далі, щоби конґрес ухвалив $25,000,000 і зорґанізував допомогову акцію поза Червоним Хрестом.

Покищо ситуація є така, що палата послів не є готова поперти сенат. Саме на те числить уряд.

ЗА ЗНИЖКУ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

ШИКАҐО. — Едвард Н. Горлей, член комісії, яка довела до угоди в справі сплати воєнних довгів, заявляється т пер за зниження тих довгів на половину та обм…ення зброєння. Він каже, що заки прийшло до… угоди в справі довгів, 16 держав, які довжні Амер…і, спроваджували з Америки пересічно річно то…ів на $1,500,000,000, а коли почали сплачуват… …зги, спроваджують уже на $344,206,280 менше… …ого Горлей вносить, що коли би знизити воєн… …ги, то зріс би американський експорт, а тим… …м піднісся би промисл і зменшилося би безро…

ДО АМЕР…И ПРИЇХАВ ҐРАФ СФОРЦА.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав прибув з Европи ґраф Карльо Сфорца, котрий був італійським міністром заграничних справ підчас світової війни, щоби виголосити ряд лекцій в університетах Тексас і Айова.

Ґраф Сфорца це той самий, що недавно писав в „Ню Йорк Геральд Трибюн" і про українську справу, де зазначив, що як московські царі не могли знищити державницьких змагань Українців на Великій Україні, так і не зможе їх знищити польська диктатура на західно-українських землях під Польщею.

Сфорца заявляється за економічне обєднання Европи.

МЕЛОН ПРОТИ БОНУСІВ У ГОТІВЦІ.

ВАШИНҐТОН. —Секретар Мелон твердить, що коли би державна скарбниця мала виплатити ветеранам бонуси в готівці, то треба би видати нові бонди на суму $3,400,000,000. Це спричинило би великий упадок цін на державні бонди, а тимсамим така виплата бонусів була би податком, наложеним на власників державних бондів.

Така велика скількість бондів причинилася би до інфляції, а це спричинило би новий хаос у фінансовім світі.

НЕ ХОТЯТЬ ВЕСТИ СЛІДСТВА В РОСІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту повідомив департамент скарбу, що він є проти висилки до Росії слідчої комісії, яка мала би провірити, чи совіти запрягають вязнів до роботи по фабриках, копальнях і лісах, та чи вивозять товари, які походять з цеї примусової праці, до Америки й інших країв.

Департамент стейту каже, що коли би комісія хотіла дійсно розсліджувати, то її поставили би большевики під стіну та розстріляли.

ҐАЛЯНТНИЙ ВЛОМНИК.

НЮ ЙОРК. — До помешкання промисловця Говарда Брокава ввійшов замаскований молодий чоловік і просив господаря та господиню не турбуватися, бо їм нічого злого не станеться, якщо дадуть йому гроші, які йому дуже потрібні.

Брокав віддав те, що мав, себто $175, а Миссис Брокав хотіла віддати біжутерію, але вломник відмовився чемно від плятинового годинника і нашийника та дорогих перстенів, а задоволився готівкою.

ПЛАНЕТА — ВОЛОЦЮГА.

НЮ ЙОРК. — В ночі з четверга на пятницю видно було планету Ерос, яку відкрито в 1898 р. Віддалення планети від землі було всього 16,000,000 миль. Ніяка планета, крім місяця, не підходить до землі так близько. Ерос показався, щоби зникнути і далі волочитися по всесвіті та показатися знову на нашій землі аж у 1975 р.

ЕКСПЛЬОЗІЯ В МАЙНАХ.

ЛИНТОН (Індіяна). — В майні вибух склад пороху, а наслідком цеї експльозії згинуло 30 майнерів.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ НАСИЛЬСТВ.

Німецький Остмаркенферайн влаштував дня 14. січня 1931 року величавий протест проти польських звірств на німецьких територіях в часі виборів. Протестаційне зібрання відкрив майор Ваґнер, голова Остамаркенферайну. Після того говорив один посол з німецького парляменту і один священик з горішного Шлеську. Після тих двох бесідників виступив з промовою представник Українців, що в короткій, але ядерній промові зясував присутним положення Українців в Польщі і звернув увагу німецької суспільности на ті ненормальности, які панують в Польщі і яких раз Европа мусить позбутись. Кількатисячне зібрання витало бесідників гучними оплесками і при кінці ухвалило резолюцію, щоб Німеччина виступила з Союзу Народів, як такої орґанізації, яка кромі перешкод в ріжних справах нічого більше не робить.

ФЛЄТЕНКОНЦЕРТ ФОН САН-СУСІ.

Німецьке фільмове підприємство УФА (Універзум Фільм Акцієн Ґезельшафт) випустило недавно нову епохальну фільму під повищим заголовком. Зразуж перше представлення викликало в Берліні певні вуличні розрухи ліво-радикальних елементів, що одначе лише зробило фільмі більшу рекляму. Фільма заслугує на увагу нашого громадянства як з огляду на надзвичайно добру гру артистів, так і на технічне виконання та самі декорації. В фільмі представлені останні два дні перед виповідженням 7-літної війни за Фридриха Великого. Гра артистів, а головно Ото Ґебір, що грає вже не перший раз ролю Фридриха Великого, очаровує всіх присутніх. Треба ще відмітити, що це є тонфільма. Прекрасна музика очаровує всіх, а старі пруські марші запирають прямо віддих в грудях підносять всіх на дусі. Треба побачити, як палають очі всіх присутних, коли вони побачать на полотні уривок зі своєї старої історії, що вказує їм на славу і живучість німецького народу та на ті традиції, що ще від того часу живуть в німецькому народі і дальше будуть жити та піддержувати цілу націю на належній височині.

ЩЕ ОДИН ЗАЛЮБЛЕНИЙ КАПРАЛЬ.

У Столпцях у Виленщині капраль Жигмонт Пйонтковський за забаві застрілив 18-літню Анну Барціківну за те, що вона не хотіла з ним потанцювати.

ВЛОМ ДО „ЗВІОНЗКУ ЛЕҐІОНІСТІВ".

У „Звйонзку Леґіоністів", у Львові при вул. Городецькій 69. у тютюневій гуртівні злодії розбили касу та забрали все, що було. Готівкою забрали 9,500 зол. і бравнінґ вартости 70 зол.

ФАНАТИЗМ СЕКТАНТІВ.

В Городощі коло Вильна утворилася якась релігійна секта, з якою католицький священик Зельба провадив завзяту боротьбу. Сектанти довго погрожували священикові, а вкінці напали на нього в ночі і побили так, що цей бореться зі смертю.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

У неділю, 1 лютого, в 3-ій год. пополудни до 3.30, співатиме з радіостації W. H. A. M. Рочестерський Український Громадський Хор під проводом Л. Сорочинського.

Програма:

1) Вилітали орли, А. Кошиця; 2) Зашуміла ліщинонька, М. Леонтовича; 3) Ой діду мій, Паркоме, Я. Степового; 4) Ішов козак без ліс, М. Леонтовича; 5) Їхав стрілець на війноньку, Л. Сорочинського; 6) Ой чий же це двір, М. Лисенка; 7) Смерть, М. Леонтовича; 8) Ой ізза гори сніжок летить, М. Леонтовича; 9) Женчик, Л. Сорочинського.

Солісти: Ю. Січинська, С. Климців, М. Климців, І. Головко.

ЧИ ВОНО ПРИКРЕ, ЧИ ПРИЄМНЕ?

Кожному письменникови дуже приємно, коли його твори викликають у читача сильне враження, але на днях у Будапешті стався випадок, який, хоч і був сильним доказом, що твори мадярського поета Мадоша зворушують читачів до глибини душі, то всеж цей доказ не був, здається, Мадошови надто приємний. Сталося воно так: Молодий горячковий мадярський кельнер читав повість Мадоша, в якій цей автор малював любовну пригоду гарненької Мадярочки, яку злі люди розлучають з її коханим, а силою віддають заміж за якогось багатого і поганого ідіота. Кельнер так був обурений на цього богача, що силою здобув собі героїню повісти, та так співчував із долею цієї героїні, що коли автор повісти, Мадош, прийшов до каварні, де був його читач кельнер, цей останній напав на письменника і набив його палицею за те, що він у своїй повісти віддав заміж таку гарненьку Мадярочку за якогось багатого ідіота.

САМОВБИВСТВО ДЕФРАВДАНТА.

Віденські електротехніки мали свою приватну касу ощадности, з якої звичайно перед Різдвом вибирали частину своїх вкладок, щоби мати гріш на святочні видатки. Касієр тієї каси, Леопольд Вайсер, „позичив" собі самовільно 3,500 шілінґів, маючи надію, що до Різдва він доробиться і зверне цю суму до каси, заки хто догляне його гріх. Але надходили свята, а касієр не доробився, а каса не мала грошей для робітників на свята. З сорому і зі страху перед компромітацією Леопольд Вайсер отруївся газом і отруїв також свою жінку, щоби вона про ніщо не довідалась. На столі залишив лист, у якому написав, що не міг би пережити своєї ганьби, тому відходить із цього світа.

ЗАМЕРЗ ПЯНИЙ УРЯДОВЕЦЬ МАҐІСТРАТУ.

Мечислав Пуцек, урядовець маґістрату в Бендзіне (Польща), гаразд підхмелився й замерз, вертаючи з шинку до хати.

ЩУРІ ПРИЧИНОЮ КАТАСТРОФИ.

В Константинополі завалився триповерховий будинок. Причиною катастрофи були щурі, які знищили зовсім фундаменти дому.

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО В БЕРЛІНІ.

В останніх роках не чути було нічого про українське студентство в Берліні, якого всежтаки є досить значне число по всіх школах в Берліні. Останні події на всіх Українських Землях, що віщують близький кінець українського поневолення, розрухали й українське студентство. Воно рішило взяти активну участь в загально-українській боротьбі за визволення і по змозі повести серед чужинців відповіну українську пропаґанду. В цій справі може студентство чи не найбільше зробити серед своїх товаришів по студіях, що колись будуть в свойому народі занимати відповідальні становища і нераз матимуть діло з українською справою.

Дня 13. січня 1913 року відбулись Загальні Збори Спілки Студентів Українців в Німеччині. Численно зібрані українські студенти вирішили богато справ своєї будучої праці в напрямі пропаґанди. Однодушно постановлено вести цю працю по змозі сил і всі зобовязались до активности. Цей крок треба лише привітати. Правда, нашому студентству бракують до цього матеріяльні засоби, які мусить дати українське громадянство на таку важливу працю, яка може мати рішаючий вплив на вирішення загальної української проблеми на міжнародному форумі. Українське студенство робило й досі, що лиш було в його силах, і завдяки йому навязано в Німеччині богато звязків.

На зборах вирішено дуже важливу справу, а саме стягання зі старих членів організації їх боргів, які вони колись поробили в організації за час своїх студій. Цю справу вирішено перевести при допомозі відповідної організації в краю.

Вибрана на зборах нова управа представляється так: голова Р. Макух, канд. інж., секретар Д. Німилович, канд. інж., Я. Ґумовський, канд. медицини, скарбник. До ревізійної комісії обрано М. Румянціва, М. Сливу і М. Селешка.

Рівнож вирішено звернути відповідну увагу на пресову діяльність на німецькому терені і длятого обрано спеціяльного пресового референта, який постарається повести в чужій пресі і своїй відповідну пресову пропаґанду загально-української справи.

Початок добрий. Требаб лише побажати, щоб слова були переведені в діло, а не сталися словами.

Як довідуємось, українське студентство в Берліні засновує українську студентську корпорацію Зарево.

КАСІЄР ХОРИХ КРАВ ГРОШІ.

Проти касієра львівської Каси Хорих Йос. Ґуля відбувається розправа за те, що вкрав 9 тис. зол. 50 сот.

ЗАТРУЇЛИСЬ.

В чеськім місті Жичині в захисті для старців затруїлось нездоровими харчами 23 особи, з чого 10 старців уже померло, а інші лежать у лічниці.

ЗАГОРІЛИ НА СМЕРТЬ.

У Букачівцях у пекарні челядники напалили в печі, засунули комин передчасно та поклалися спати. Два челядники, Паннер і Зелінґер, померли наслідком того.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ ВІДКИДАЄ УКРАЇНСЬКУ ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ

ПОЛЯКИ ПОХВАЛЮЮТЬ „ПАЦИФІКАЦІЮ" ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

ВАРШАВА. — Більшість обох палат польського сойму відкинула внесення українських послів і сенаторів, щоби спеціяльна соймова комісія розслідила на місці „пацифікацію" Західної України.

Тимсамим соймова більшість похвалила варварське поведення цивільних і військових властей на Україні.

Відкинення внеску попередила довга дискусія, в котрій забирали голоси українські представники, вказуючи на мучеництво Українців під Польщею. Опісля міністер Складковський ще раз повторив, що уряд мусів переводити „пацифікацію", бо на східніх „кресах" ще далі працює революційна організація, котру, мовляв, підпирають заграничні уряди.

МОСКВА ВБИВАЄ НАСЕЛЕННЯ НА РАТИ.

МОСКВА. — Московська ґазета „Робітник" подає нині заяву державного тросту для виробу одіння, після котрої фабрики тросту будуть випускати тільки одіння одної величини, зміняючи величину що три місяці.

За три перші місяці року будуть випускати одіння найменшої величини, так, що тоді будуть могти одіватися тільки люди найнижчого росту. За три другі місяці будуть виробляти трохи більші одіння, за три слідуючі місяці ще більші, а за три останні місяці року найбільші.

Московські ґазети жартують собі з того зарядження, представляючи клопоти великана, що мусить цілий рік ждати на одіння своєї величини, а тимчасом оглядає себе в зеркалі, як йому пасує одіння першої величини.

ХОЧУТЬ ГОЛОСУВАТИ НАД ТИМ, ЧИ ЇМ ТРЕБА КОРОЛЯ.

МАДРИД (Еспанія). — Ґрупа републиканців видала зприводу наближаючихся виборів публичний лист до еспанського короля. Автори остерігають короля перед революцією. Кажуть, що вибори уряд буде шахрувати й тому ніхто на них не робить ніякої надії. Король може вратуватися перед революцією тільки в сей спосіб, що скличе конституанту, яка вирішить устрій держави, а передовсім питання, чи Еспанії треба монархії, чи може краще булоб їй з републикою.

ЛАКАВТ АНҐЛІЙСЬКИХ ТКАЧІВ РОСТЕ.

МЕНЧЕСТЕР (Анґлія). — У четвер починаються в Лондоні переговори представників бавовняних ткачів Ленкащеру з премієром Мек Донелдом.

Фабриканти викидають з роботи щораз більше робітників, так, що нині число безробітних ткачів у сій околиці виносить мабуть близько чверть міліона.

БЕЛЬҐІЯ НЕ ХОЧЕ СОЮЗА З ФРАНЦІЄЮ.

БРУКСЕЛЯ. — Комітет бельґійських знавців фінансових і військових справ уже розглянув питання французько-бельґійської конвенції для заключення союза та предложив у середу звіт бельґійському парляментови.

На зборах комітету майже всі бесідники висказувалися проти союза Бельґії з Францією. Знавці вказували на небезпеку союза з огляду на можливість війни та на великі кошти на фортифікації, які мусітиме нести Бельґія на випадок заключення союза.

ЕПИСКОП ЗА ОБМЕЖУВАННЯ РОДИН.

ЛОНДОН. — Д-р Беровз, анґліканський епископ у Шефілді, виступив публично в обороні обмежування родин.

Епископ каже, що питання обмежування родин не є питанням моральности, але питанням лікарським. Він каже, що подружне життя є приватною справою кождої людини, до якої нікому не вільно втручатися. В справі обмежування родин людини треба руководитися оглядами здоровля.

ІНДУСИ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ҐАНДІЯ.

ПОРТ СЕЙД (Єгипет).—Делеґати на індуський конґрес у Лондоні, що приїхали сюди по дорозі в рідний край, довідавшися про звільнення з тюрми гіндуського святця, Магатми Ґандія, висказали наперед свій осуд, але відтак заспокоїлися та висловили телеґрафічно свої ґратуляції на руки віцекороля Індії.

Критикували анґлійський уряд за звільнення індуські музулмани й князі, та вони не противилися внескови індуських лібералів, щоби вислати до віцекороля ґратуляції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АВТОНОМІЯ ЧИ САМОСТІЙНІСТЬ

Лондонська конференція довкола круглого стола закінчилася тим, що Індії рішено надати автономію. Делєгати розійшлися з тим переконанням, що прийдеться тепер зводити важку боротьбу в Індії і в британськім царстві, щоби перехилити загальну опінію до такої розвязки індійської проблєми.

А що конференція не помилилася щодо цього, що прийде до боротьби, видно найкраще по тім, що тепер діється в Індії. Індійський провідник Магатма Ганді, випущений на волю, заявив, що боротьба проти уряду при помочі пасивного опору буде далі продовжатися, та що далі треба бойкотувати чужинецькі одяги, пікетувати склепи, в яких торгують алькоголічними напитками та обставати при домаганню населення на власний виріб солі й випущенню на волю всіх політичних вязнів, а не тільки лідерів.

З заяви та постанови Ґандія вносить, що він є на ділі проти ухваленої автономії, а за повну самостійність Індії. І от тут лежить трагедія Індії. Найбільший народний провідник, якого прямо уважають за святого, ломить в зародку успіх Лондонської конференції, на якій по 300 літах британського правління рішено дати Індії автономію з тим, що кождому стало ясним, що по цій переходовій стадії Індія мусить стати цілковито незалежною. Сотки мілонів цілковитих анальфабетів, які жиють примітивним життям, одержують отже це, чого не може добитися український нарід на західно-українських землях під Польщею. Далека Індія знайшлася отже тепер в далеко кращім положенні як українські землі під Польщею в самій середині культурної Европи. Мимо того Ґанді не дає своєї згоди на таке вирішення індійської проблєми. І міг би, річ ясна, мати цілковиту рацію, коли би мав дійсну програму розвязки справи незалежности соток мілонів ріжноманітного населення, фанатично розсвареного на тлі релігійнім й економічно, культурно і кастово відсталого. Та Ґанді такої програми не має. Він є фільософом і аскетом, котрий знає добре душу народа, вміє грати на народних струнах і бажає народови по своїй фільософії добра. Але дійсної визвольної програми він не має, а його економічна програма є назадницька, яка завертає нарід на Толстоївський спосіб — до природи, себто від модерної машини — до кужіля і прядки. В той спосіб він хоче знищити анґлійську фінансову силу, забуваючи, що його наука мусить довести край до хаосу і нужди, а ніяким чином до самостійности і добробуту.

Інж. М. Селешко.

ЮВИЛЕЙ НАШОГО ВИЗНАЧНОГО ГРОМАДЯНИНА В БЕРЛІНІ

За ініціятивою Українського Академічного Товариства влаштовано в Берліні дня 15. січня 1931 р. Святочну Академію в честь проф. д-р Зенона Кузелі і його 30-літної культурної і громадської діяльности. Зложений з представників ріжних організацій в Берліні, Ювилейний Комітет солідно підготовував Святочну Академію. Численно зібрана німецька й українська публика з представниками ріжних націй та установ привитала появу Ювилята гучними оплесками.

Голова Укр. Академічного Товариства п. М. Антонович відкрив Святочну Академію і привитав Ювилята в імени всіх організацій, що брали участь в Академії, і від себе зокрема. Після того забрав голос о. д-р П. Верґун, український парох в Берліні. В короткому рефераті в німецькій мові подав він короткий, але багатий зміст життєпис Ювилята. Вслід за цим український хор відспівав гучне українське многая літа. Зараз по цьому забрав голос проф. Д. Дорошенко. В своєму рефераті, на жаль в українській мові, котрої більшість присутних не розуміла, згадав він коротко про наукову діяльність Ювилята та на його заслуги на полі української науки. Праці Ювилята поставили його в перші ряди учених світа в области етнографії. Побажавши Ювилятові многих літ та дальшої успішної праці в його области, референт закінчив свій доклад. По програмі Академії мав звітися особисто на Святочній Академії проф. С. Смаль-Стоцький. На жаль, несподівана хороба прикувала його до ліжка і він замісць того переслав на руки Ювилейного Комітету короткого листа, що його відчитав в німецькій мові о. д-р П. Верґун. В цьому листі зясовано коротко значіння Ювилята для української науки зокрема і для науки взагалі.

По цьому забрав слово сотник УГА, Р. Ярий. В своєму добре опрацьованому рефераті зясував він всім присутним діяльність Ювилята в часи світової війни для української справи. Чернівці—Відень—Раштадт—Зальцведель, це поле діяльности Ювилята в такі для нашого народу тяжкі часи. В Чернівцях вратував Ювилят університетську бібліотеку перед знищенням її Москалями, в Відні працював в Союзі Визволення України, а відтак на запрошення німецького уряду переїхав до Раштадту і потім до Зальцведель до праці в таборах полонених, де організував він українські частини для відсилки їх для оборони самостійности України. В тойже час працював Ювилят над освідомленням українських мас в таборах полонених і над підготовкою здібніших з них як учительських сил, яких тоді так потребувала Україна. Все, що ділось в таборах, було як не безпосереднім ділом, то принайменше при визначній співпраці Ювилята, за що він зискав собі признання зі сторони німецького уряду і Українців. Бувший голова української військово-санітарної місії на Німеччину, п. Трезвінський, висловив своє признання Ювилятові в листі до Ювилейного Комітету. Праця Ювилята була дуже тяжка, але Ювилят вивязався з неї знаменито.

Виступ проф. берлінської техніки, д-ра Фиттінґера, приняла публика невгаваючими оплесками. Він привитав Ювилята як товариша по фаху. Пригадуючи спільну недолю українського й німецького народів, зазначує він, що завдяки діяльности Ювилята німецький народ мав змогу пізнати основніше 40-мілоновий український народ. Вихований на німецькій культурі, Ювилят уявляє собою твій міст, що лучить оба народи. На протязі 30-літньої своєї діяльности Ювилят зискав собі симпатії обох народів і його праця є нерозлучно звязана з щастям чи нещастям обох народів. Свій доклад закінчив проф. Фиттінґер побажанням для Ювилята, щоби він ще довгі літа працював над наближенням народів німецького й українського і діждавсь того, щоб оба народи діждались повного висвободження з ворожого ярма і щоб Ювилят свій слідуючий ювилей міг святкувати на Вільній Україні.

По вичерпанні програми Святочної Академії забирали голос ріжні бесідники, що витали Ювилята від імени ріжних організацій і ріжних народів. В імени Української Громади, якої Ювилят є вже від довшого часу головою, витає Ювилята проф. І. Мірчук, зазначуючи працю Ювилята над розвитком товариства. В імени студентства, зорганізованого в Спілці Студентів Українців в Німеччині, витає Ювилята п. П. Кожевників. Ювилят був одним з перших, що занялись в часах нашого національного нещастя долею українського студентства, як рівнож був одним з основників Спілки Студентів в дні 22. січня 1921 р. Проведені під проводом Ювилята матуральні курси для українського студентства знайшли собі признання у всіх школах Німеччини і дали неодному нинішному інжинірови чи докторови та аспірантови змогу добути собі той титул. В імени студентства дякує п. Кожевників Ювилятові за його допомогу студентству та просить і на будуче не забувати за нього. В імени Союза Українських Старшин в Німеччині витає Ювилята сотн. С. Чучман. В коротких словах висловлює він признання українського вояцтва Ювилятові за його працю над організацією українських збройних сил для боротьби з ворогами. Цеї праці український народ ніколи Ювилятові не забуде. В імени німецького жіноцтва виступила пані фон Доґенер. Вона зазначила значіння діяльности Ювилята для свого народу і завізвала всіх жінок до спільної співпраці по боці своїх мужів над визволенням свого народу, беручи собі за взір працю Ювилята. По тім забрав голос п. Ціґляж, що привитав Ювилята в імени хорватських еміґрантів як борця за волю України і всіх інших поневолених народів світа. В імени Остмаркенфербанд витає Ювилята д-р Фукс. Він висловив свою радість з того, що йому вдалось дістати тісніший вгляд в життя Ювилята. Він ґратулює всім Українцям, що мають щастя посідати такого борця за волю України і бажає Ювилятові багато сил до нової праці в теперішню, таку тяжку для України годину. Боротьба ця мусить довести до повної побіди, коли в ній беруть участь такі борці, як Шановний Ювилят. Слідуючий ювилей мусить Ювилят святкувати в своїй вільній Вітчині. В імени грузинських еміґрантів витав Ювилята князь Дзулюкідзе. Зазначуючи в коротких словах спільні точки в історії українського та грузинського народів, він висловлює надію, що весна для обох народів вже недалека, і що вони зажиють своїм власним життям на своїй вільній від ворога землі, до якого то звільнення немало причинився і ще причиниться Ювилят. В імени Союзу Заграничних Журналістів, якого головою є Ювилят, виступив п. Бінц і в своїй промові зазначив працю Ювилята над зближенням ріжних народів, мимо їх непорозумінь між собою. Над тим зближенням працює Ювилят як голова Союзу. Представник Туркестанців зазначив в своїй промові значіння праці Ювилята для повного визволення уярмлених Москвою народів і бажає Ювилятові як найкращих успіхів на цьому полі. Було ще богато інших промовців, що складали Ювилятові свої найщиріщі побажання з нагоди його 30-літнього ювилею. Всіх їх годі перечислити.

По вичерпанні листи промовців сотник Р. Ярий відчитав присутним декілька телеграм та привітних листів для Ювилята зі всіх сторін світа. Всіх телеграм та привітальних листів було коло 400 і їх всіх годі було прочитати.

На закінчення забрав слово наш Шановний Ювилят. Він щиро подякував всім присутним за численну участь в Ювилейному Святі, як рівнож зазначив, що по всім своїм силам буде старатися дальше вести свою працю та всім допомагати, щоб у той спосіб як найскорше дійти до остаточної мети: до визволення Української Нації з ворожого ярма. Слова Ювилята приняли присутні гучними оплесками. На цьому Святочну Академію закінчено.

На Святочній Академії були заступлені головніші пресові аґентури й бюра, між иншим бюро Вольфа, Телеграфенуніон, Остекспрес, Австрійська Пресова Служба, соціяльно-демократичне пресове бюро і жидівська інформаційна служба. З німецької й заграничної преси були заступлені Фоссіше Цайтунґ, Ґерманія (д-р Шірмер), Дойтше Тагесцайтунґ, Пройсіше Кройц Цайтунґ, Їдіше Рундшав, Дрезднер Нахріхтен (д-р Ольдаг), східно-німецькі часописи (д-р Фукс), Ґрватскі Ліст (Ціґляж), Ґрватскі Глас (Ціґляж) в Америці, Слово й іншу болгарську пресу (проф. Цонеф), норвежську пресу (д-р Вахтель), французьку пресу (Бінц), жидівську пресу в Польщі (Ґліксман), еспанську і гаванську пресу (д-р Крумґеллер), мексиканську й американську (Йокіш і д-р Штокфіш), російську еміґраційну пресу (проф. Боголепоф і письменник Конопліп-Горний), мадярська преса (Шульгоф і Санто), естонську пресу і урядову телеграфічну аґентуру (Кеса), румунську пресу (конзуль д-р Шмірер), жидівську пресу в Німеччині (д-р Вальдман), німецьку пресу в Румунії (пані Вальдінґ), німецьку пресу в Данціґу (радник Куні), німецьку студентську пресу (д-р Льоен і Буш), як рівнож закордонні представники української преси.

З огляду на те, що в той сам час відбувались наради в парляменті і господарській раді, як рівнож було заповіджено богато викладів та манифестацій, деякі з офіціяльних чинників були перешкоджені взяти особисто участь в Святочній Академії, про що письменно повідомили Ювилейний Комітет. І так оправдали свою неприсутність Райхсканцлер д-р Брінінґ, міністри д-р Гринер, Койдель, Зідекум, штатсекретар державної канцелярії д-р Піндер, штатсекретар закордонного міністерства д-р фон Більов, міністерство внутрішних справ, президент берлінської поліції Ґжесінскі, генеральний консуль барон Савкен, бувший генеральний консуль д-р Ґайнце, ректори університетів Ляйпціґ, Мінхен, Бресляв, Берлін, Бравнсберґ, Прага, наукові інститути, антропольоґічний Інститут в Берліні, Славянський Семинар в Мінстер, Інститут для розсліду аґрарних справ в Берліні, Середно-европейський Інститут в Ляйпціґу, Історично-соціольоґічний Інститут в Празі, Інститут для Справ Меншостей в Берліні, Дослідчий Інститут для Сходу й Орієнту у Відні, Славянський Інститут в Празі (проф. Нідерле і Вайнґарт), Бібліотека чехословацького парляменту в Празі (д-р Тобольска), університетська бібліотека у Відні, німецький культурний уряд в Румунії — Ґерманштадт.

Перешкоджені в тому, щоб звитись особисто на Академії, вислали привіти Асошієтед Прес (дир. Льохнер — Америка), шведське інтернаціональне пресове бюро в Стокгольмі (проф. Тіндер), румунське пресове бюро Рампа в Букарешті, берлінське представництво сербських газет (Кулюнджич), редакції Слівія в Празі, Вест-істлікер Вегбресляв і т. д.

Вкінці вислав привіти цілий ряд німецьких установ та товариств, як Ґайматбунд Остпройсен, Остбунд, Дойтшер Карітасфербанд, Райхсбунд дер Данціґер, Автомобількльоб, Універзумфільм, інтернаціональна протиалькогольна Ліга, Союз німецьких національних організацій і інші, як рівнож білоруське наукове товариство, литовсько-українське товариство і цілий ряд чужих учених, німецьких, болгарських, литовських, хорватських, французських і чеських, а вкінці українських, починаючи від Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові і кінчаючи Укр. Наук. Інститутом у Варшаві. Всі високі українські школи за кордоном вислали щирі привітання.

Академія випала надзвичайно величаво. Скількість учасників та привітів вказує наглядно, яку славу має в світі наш Шановний Ювилят. Враждала як своїх так і чужих гостей відсутність в Ювилейному Комітеті офіціяльного представника Українського Наукового Інституту в Берліні, якого надзвичайним членом є Ювилят з самого початку його існування і для розвою якого положив чималі заслуги в міру своїх сил, як рівнож брак великої частини наукового персоналу Інституту, професорів та асистентів. На жаль, Ювилят не має змоги тепер завдяки склавшимся обставинам заниматись науковою працею і до сьогодня не є ще професором Укр. Наук. Інституту, а мусить займатись журналістичною працею, щоб заробити на прожиток.

НЕ... МИ ТЕРПИМО ...НЕВОЛІ.

В гру... минулого року македонська ...мігрантка з Сербії, Гена В..., випустила до цілого культурного світа заклик в справі переслідування Македонців сербською владою. Вона описала точ в точ все, що вона сама пережила під сербською владою в останні часи, всі арештування, тортури, катування, утечу з тюрми і т. д. Вона звертає увагу культурного світа на ті переслідування і винищування македонського народу на його прадідній землі окупантами.

Читаючи те все, аж дивно робиться, що в 20 столітті в Европі є щось можливого. Та ще більш дивним виглядає ця дитяча забавка Сербії в порівнанні з такими поступованнями наших сусідів на нашій землі. Колиб мабуть Гена Велева побула в нашому краю і пережила то, що в нас не одиниці а сотні людей переживають, то мабуть краще мовчалаб за свої жалі, бо не сталоб в неї слів на описання тих всіх знущань. І ми відкликаємось до світа, знаючи наперед, що це нічого не поможе. Ми все ще таки з Македонцями стукаємо до замкнених дверей кабінетів европейських політиків і стукаємо даром. Союз Народів, а краще Союз без народів по просту насміхається над нами й всіми іншими угнетеними народами в Европі й поза нею. Йому невигідно вирішати цю справу, а чому невигідно, це всі знають. Навіть Німці, хоч мають свою державу, якось не дуже то на ділі агресивно заступаються за своїх братів під чужим ярмом. Користи вони з того не мають жадної від тих, що гнетуть їх братів, а лише насмішки і вічні одурювання. Але, на жаль, так буде, доки не запанує на світі справедливість, цебто доки не зміниться теперішний лад. Даром кличуть Македонці з поміч, даром кличемо ми о поміч. Ті ані ми, ані Македонці, ані Німці не дістануть і дістати не можуть, бо в світі панує нині не право, а сила і то брутальна сила. Ми в себе мусимо витворити відповідну силу і коли наш кулак покажемо світови тоді й право нам признають. Таксамо мусять зробити Македонці.

Йонас Білюнас.

МАТИ.

(З литовського).

— Мамо, я хочу їсти — сказав я ще на порозі хати.

— А де ти так довго барився? — гостро й одночасно журливо спиталася мене мати.

— Бачиш, ти змерз увесь, аж ніс посинів.

— Я був у Петра, бабуня нам показувала ляльку — відповів я борзо нениці. Я хотів зняти з себе жупанину, та ніяк не міг витягнути руки з рукава. Мати перестала прясти, підійшла, розіпняла мене, кинула жупанину на лаву, шапку на кілок повісила та пішла до печі давати мені їсти. Налила в миску горячого борщу. Я був виголоднів і перемерз, тому ів(?) наче із сінокосів. Як покінчив їсти, на голос перехрестився та потихо став підходити до неньки, щоби не розгнівати її, що тягаюся по річці. Підійшов, притулився, поклав їй на коліна голову, стояв біля неї тихо та слухав лише, як спокійно й одноманітно фуркотіло веретено.

Як любо бути біля неньки! Одною рукою вона тоді пряла, другою гладила мене по голові. В хаті, крім мене та неньки, нікого більше не було.

— Мамо, а чи мене бабуся з річки принесла? — питався я неньки.

— Ну, аякже, дитинко, тебе також принесла з річки — відповіла мати.

— А чи тоді таксамо було студено?

— Було дуже студено, дитино, ой, як було студено!

— А як я тоді не замерз? — прийшло мені до голови спитати. А мати ні то до мене, ні то сама до себе веде своє оповідання далі:

— Ти родився на провесні недалеко до Великодня, ти був такий слабосилький, навіть думали, що ти мертвий... того самого дня і хрестити тебе повезли...

— І довго ще ти був хоровитий. Як минув рік стали звязатися на руках і на шиї чираки. Я думала, що ти вже напевно вмреш і сорочечку вже була на смерть приготовила.

— Тую, що я її тепер на себе вбираю? — питаюся я неньки.

— Тую — відповіла мати та садила мене собі на коліна.

— А де я тоді був би, колиб помер?

— Високо, високо, в самого Бога.

— І все в тій білій сорочечці ходив би?

— Тобі далиб там богато краще, ти, був би там наче янгол, бо всі малі діточки по смерти стають янголятами.

— А чи і крильця я мав би там?

— Мав би, дитинко!

— Тож чому, мамо, я не помер? — питався я, наче шкодував, що це зі мною не сталося.

— Краще, дитино, що ти остався в живих, бо чи не жальбулоб тобі мене одну тут покинути? — питається жалко мати та приголублює мене до себе й цілує в головку. Потім старанно оглянула мені шию, голову, чи нема там болячок яких, чи не потовкся я де, як бігав по камінях, потім розіпняла та вивернула на мені сорочку та рукави. З обох боків зовсім ясно видно було знаки від загоєних чираків.

— Відси аж кісточку видно було, як прорвався був чирак — каже мені мати, вказуючи на шкірі гудзок.

— Не буде з тебе плугатора — каже далі з жалем мати. — Бідаком останешся, не зможеш шматка хліба собі заробити, кривдити тебе все будуть, наче якого недорік... Хоч я гаразд не розумів неньчиних слів, та відчував, що мушу статися в будучині якимсь нещасним. Мені стало дуже сумно та болюче, я ще кріпше притулився до матері тай став голосно плакати.

— Тихо, дитинко, не плач — заспокоює мене мати — краще я тобі заспіваю пісоньку про бузька, — хочеш?

— Хочу — відповідаю я та хлипаю крізь сльози й перестаю плакати.

Тую пісню часто співала мені мати. Вона дуже мені сподобалася. Пряла й тихо колисала мене ночами. Приємна пісонька зовсім мене втишає, несе мене кудись високо та провожає до скорого, солодкого сну.

Мені тоді було дуже приємно, щасливо та спокійно.

...Той бузько довгошийний клє-клє... — Ледви розбираю, дрімаючи, мельодійні звуки добре відомої та приємної пісоньки. Я скоро засипляю та лише крізь сон відчуваю, як мати вкриває, перехрещує мене і поносить мене до ліжка, як потім вертається сама до перерваної праці.

(Переклав М. Н.).

В БРОНКС! ПРЕДСТАВЛЕННЯ І ТАНЦІ! В БРОНКС!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ЛЮБОВ", ВІД. 298 У. Н. СОЮЗА,

—: відбудеться два представлення :—

ЗЕМЛЕТРУС І ЖЕНИХ З МІСТА

В СУБОТУ, ДНЯ 31-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ГАЛИ,

1274 HOE AVENUE, (i Freeman St.), BRONX, N. Y.

Початок представлення в год. 8-ій ввечір. — Вступ 50 цнт.

Сейчас по представленню ТАНЦІ ДЛЯ ВСІХ.

Товариство „Любов" се є одиноке запомогове і найстарше товариство в Бронкс! Хто тільки був на представленнях і забавах товариства „Любов", певністю загостить зі своїми знакомими в суботу, 31-го січня. бажаєте вписатись до Товариства і У. Н. Союза, будете приняті ...чер без оплати вступного. 24

...до галі дуже вигідний. За 5 ц. собвейом з Ню Йорку й околиць: ...Ave E. 180th St., з Вест Сайд 7th Ave. Bronx Park і висідати на ...Sta. В Бронкс трансфер на всі стріткари Southern Boulevard до ...St. і один блок до Hoe Ave.

НОВИНА! ЙОНГСТАВН І ОКОЛИЦЯ! НОВИНА!

ПЕРШИЙ РАЗ В ЙОНГСТАВН, ОГАЙО!

ЗАХОДОМ ТОВ. ТАНЦЮРИСТІВ ЗІ ШКОЛИ В. АВРАМЕНКА, під проводом інструктора П. Смука,

буде поставлена драма в 4-ох діях

ЗАМРАЧЕНИЙ СВІТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАР. ДОМІ, 526 W. RAYEN AVENUE.

Програма є довга тому зачнеться точно в 7.30 ввечір.

Вступ 40 центів. —— Діти до 12 літ віку 15 центів.

...новні Громадяни з Йонгставн і околиці! Не забудьте ...рі так і молоді, прийти на сей вечір до Укр. Нар. ... будете мати нагоду побачити представлення, якого ...гставн не грано. Ввесь дохід на народні цілі. 24

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.! УВАГА!

ТОВ. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН В ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.

повідомляє отсим своїх членів і шеровців, що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ І ВИБІР НОВОГО УРЯДУ

на рік 1931, відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

точно в годині 1-шій пополудни.

...предложення є біжучі і нові важні справи, тому ...всіх членів і шеровців є конечна. 24

Мих. Дубас, секр.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ

Артиста балет-майстра ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

повідомляє Громадянство міста Байону і околиць, що

ПЕРША ПРАКТИЧНА ЛЄКЦІЯ

—:— відбудеться —:—

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,

35 WEST 19th STREET, BAYONNE, N. J.

Початок в годині 2-гій пополудни.

...оситься всіх Шановних Громадян міста Байону, котрі ...писали своїх дітей на науку танків, хай прийдуть ... в годині 2-гій, зі своїми дітьми на першу лєкцію ... їх до школи. 24

Приходіть всі, старі й молоді. Управа Школи.

ШКОЛА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТАНКУ І БАЛЕТУ

Артиста-Балетмайстра ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

повідомляє Громадянство міста Ню Йорку й околиць, що вже

ПОЧАЛАСЯ НАУКА ТАНКІВ

і приймається учнів на такі курси:

1. Звичайний. 2. Вищий. 3. Артистичний. 4. Учительський. 5. Балетний. 6. Фільмовий.

Вписи приймаються що-дня від години 10 рано до години 10 ввечір, ПІД ЧИСЛОМ 35 EAST 2nd ST., COR. 2nd AVE., NEW YORK CITY.

Рівнож повідомляється всі товариства міста Ню Йорку і провінції, що коли-б хотіли мати в себе школу українських національних танків, то проситься повідомити як найскорше школу в Ню Йорку. Бажаючі таку школу мати і на ваше бажання буде висланий ... інструктор. — Адресувати так: 14-

VASILE AVRAMENKO'S SCHOOL OF UKRAINIAN BALLET,
P. O. Box 101, Station D, New York, N. Y.

ЗАХОДОМ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО Т-ВА

—:— організується :—

ОРКЕСТРА

до якої запрошується молодих музикантів і учеників будь-якого інструменту. Мета цеї оркестри: виступати на концертах і на радіо. В цій нашій оркестрі будуть усі мати добру практику і запізнаються з українськими музичними творами.

Збірні вправи відбуваються покищо кождої суботи рано від години 10.30, в галі Школи Українського Нац. Танку арт. бал. В. Авраменка, 35 Іст 2. вулиця, на розі 2. вулиці і 2. евні, в Ню Йорку. Цею дорогою звертаємося до наших людей у Ню Йорку й околиці, щоби свої діти, які денебудь учаться музики, прислали до оркестри. Оркестру буде вести композитор і дірігент М. О. Гайворонський. 21,4,7,30

Управа А. У. М. Т-ва.

УВАГА! ЙОНКЕРС, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ПЕРШИЙ РАЗ ВІДБУДЕТЬСЯ

ВЕЧЕР УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ

—:— який влаштовує :—

АРТИСТ-БАЛЕТМАЙСТЕР В. АВРАМЕНКО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ УКР. ГР. КАТ. ЦЕРКВИ СВ. МИХАІЛА,
CORNER CHESTNUT & RIVERVIEW STS., YONKERS, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. Вступ 50 цнт. Діти 15 цнт.

Програма дуже цікава і ріжноманітна, яку виконають танцюристи з міста Ню Йорку.

Українці міста Йонкерс і околиць не оминіть нагоди і своєю присутністю звеличіть сей вечір. Приходіть самі й кличте своїх знакомих.

Адміністрація.

22,4

НА ТЕМИ ДНЯ.

ГОЛОДНІ ГОДУЮТЬ СИТИХ.

Закордонна преса подає, що радянський уряд вирішив вивезти з Росії за кордон весною біжучого року ще два й пів міліона тон збіжжа. Большевики пояснюють це тим, що в Росії несподівано виявились лишки хліба.

Звідки ті лишки взялися, легко догадатися тому, хто слідкує за життям у Росії не лише по чужинецькій пресі але й по московській комуністичній. Він там побачить, що й без того голодна норма хліба, котру видається тепер по картках у більшости міст Росії, від нового року ще більше урізана. Отож на рахунок збільшення скількости голодуючого населення Росії большевики сподіваються для себе дістати ізза кордону гроші, які потрібні їм для того, щоби ще якось дихати при владі.

Та чи не перетягнуть струни терпіння голодного населення, чи не жартують з вогнем?

ЇХНІ УСПІХИ.

Коли послухати та почитати лише те, що говорять і пишуть большевицькі посіпаки й рептилки за кордоном про успіхи радянського будівництва, то дійсно треба дивуватися успіхови радянської влади. Та факти, які доходять безпосередньо з Росії, говорять щось інше.

Наприклад, недавно большевики змілітаризували свої залізниці й видали декрет, по якому карають залізничників смертю навіть за невеликі провини по службі. Це тому, що руїна залізничого транспорту дійшла до того, що вона перехрещує всі пляни не лише економічної розбудови зруйнованої до щенту большевиками держави, але й остаточно унеможливлює переведення в життя всіх економічних плянів біжучої черги.

Газета „Правда" з Москви в числі 10. січня пише: „Заводи Сельхозмашиностроєнія позорно закончилі програму особого квартала". Далі подається докладна табелька „успіхів" вироблення сільсько-господарських машин по ріжних заводах радянщини. З тої табельки видно, що заводи України виконали своє завдання лише на 70%, заводи Московщини на 52%, а заводи Уралу на 54%.

Будова сільсько-господарських машин є найголовнішим завданням большевицької економічної розбудови радянщини. Що робиться в інших галузях цієї розбудови, то вже нема що й говорити.

„УСПІХИ" В ДОНБАСІ.

Та сама „Правда" пише, що „боєве завдання уряду й партії по здобуванню вугля в спеціяльнім кварталі не виконане донецьким басейном. Плян добування вугля виконаний лише на 63%, завдання по собівартости не виконане. Головною причиною невдачі в спеціяльнім кварталі президія ВСНХ вважає скрайню розхлюбаніність праці в майнах та в управах майнами".

Це ще один доказ комуністичного успіху, про який не зашкодилоб говорити й писати отверто „чесним" комуністичним посіпакам та прислужникам. Та вони кричать лише про те, що плянується і що хочеться їм, щоб було в радянщині, але вони мовчать про правдиві факти, яких не скривають перед своїми вільниками комуністичні можновладці в Москві.

НА ХАРЧОВОМУ ФРОНТІ.

Далі в „Правді" читаємо, що доставка мяса в грудні виконана всього на 35%. Лише промислові центри отримали мясних продуктів на 36,270 тон менше за грудень.

На Україні невиконані пляни доставки мяса на 50%, в Сибірі на 67%, в Казакстані на 70%, а над Волгою на 80%. Ось такі цікаві дані подає московська комуністична преса про свої „успіхи". Це не ті „факти", які подають ріжні буржуазні „комі-вояжери", що відвідують Росію, а потім говорять про успіхи большевиків. Закордонні комуністичні рептильки з великим задоволенням передруковують такі „авторитетні" заяви таких представників капіталу. Не беруть з московських газет таких відомостей тому, що їх мабуть писав якийсь контр-революціонер з комуністів. Мабуть так думають про своїх хлібодавців прислужники Сталіна, що добровільно лижуть йому чобіт, перебуваючи в буржуазних краях.

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

БР. СВ. АРХ. МИХАІЛА, відділ 142 Укр. Народ. Союза,

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 31 СІЧНЯ 1931 Р.

В УКР. НАРОД. ДОМІ,
214 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.

Початок в год. 6-ій ввечір.

Вступ 35 центів.

Щиро сердечно запрошуємо всі Братства, Товариства і Сестрицтва, як також всіх Родимців з Елизабет і околиці до численної участи. Ми були приготовані до балю в листопаді 1930. та в останній хвилі на поклик Обєднання не справляти балів, ми свій баль відложили. Всі запрошення і тікета на попередний баль, який не відбувся, будуть добрі на отсей баль в суботу. Приграватн буде українська музика і хто прийде, то не пожалує. 24

Комітет.

ПОДЯКА.

Я нижче підписаний, член товариства Івана Франка, від. 53 У. Н. Союза складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені $50 допомоги з фонду запомогового.

Л. Вах,
Питсбург, Па.

СПРОСТОВАННЯ.

Рівергед, Л. Ай. В ч. 20. „Свободи" з дня 26. січня поміщено виказ жертводавців на боєвий фонд з місцевости „Джерзи Сіти, Н. Дж.", а має бути „Рівергед, Л. Ай."

Дочка (схвильована): Скільки разів зачинаю грати на фортепяні, то той дурень з противлежної сторони зараз грає на трубі!

Батько: Так, одначе ти все перша зачинаєш!

—o—

Пояснив.

— Ви вже третій рік, як сепарувалися з жінкою, всеж таки жиєте разом з нею!

— Бо не маємо стільки грошей, щоби вести подвійне господарство.

—o—

Також розрада.

Стара діва: Принайменше одна лишається нам розрада: вийти замуж можна навіть кілька разів, одначе бути старою панною... лише один раз!

—o—

— Ах, я хотів би щоби моя дочка грала принайменше на скрипці, замісць на фортепяні!

— Чому?

— Бо скрипку я принайменше міг би викинути крізь вікно!

—o—

— Тату, чи сто долярів то великі гроші?

— Це залежить сину від того, чи я їх заробляю, чи мама їх видає.

—o—

НЕ ЗАПРОШУЙТЕ ПРОСТУДИ.

Простуда атакує легко людей, котрих природна сила відпорности ослаблена затвердженням.

Коли шлунок затканий, а останки поживи лишаються задовго в кишках, то бактерії і зародки починають множитися дуже швидко, поки не повстануть їх міліони.

Ці зародки є трійливі і хутко дістаються до крови, що ослаблює силу відпорности і робить вас жертвою простуд. Тому Partola забезпечує вже здоровля.

УЖИВАЙ СЛАВНОЇ PARTOLA!

Велику коробку вишлемо на вашу адресу за 1 доляр, а 6 реґулярних коробок за 5 долярів. В кождій українській хаті повинна знаходитися завше Partola, готова до вжитку, вразі потреби. Замовте її нині, безпроволочно!

Partola Products Co., Dept. B-44,
162 Nofl Franklin St., Chicago, Ill

З КЛІВЛЕНД, О.

На річних зборах Тов. Союза Українок, дня 28 грудня вибрано слідуючий новий уряд на 1931 рік: Катер. Ділай, голова; Емілія Лазука, заст.; Софія Михно, писарка; Ева Лалюк, скарбниця; Марія Тулай, Марія Яечник і Катер. Габрівська, контр. комісія; Марія Розуміло, Софія Лазука і Анна Яворська, радча комісія; Анастазія Коверська, Софія Чубінська і Катер. Мураль, надз. хорих. По виборі був прочитаний лист від пані Лотоцької в справі медично-допомогового фонду, по чім ухвалено займитися збіркою на медично-допомоговий фонд. До комітету ввійшли: Марія Яечник, Емілія Лазука, Анна Яворська і Софія Михно. Ухвалено устроїти на сей фонд баль дня 14. лютого. Сей комітет займеться рівнож помічю для бідних. 24

Юлія Михно, писарка.

СПРОСТОВАННЄ.

В оголошенню Тов. Союза Українок, яке було поміщене в ч. 18 з дня 23. січня, 1931 р., додано через помилку ч. відділу 358. Відділ 358 У. Н. С. в Клівленд, О. є жіноче Тов. Згода. За сю помилку перепрошується члениць жіночого Тов. Згода.

Адміністрація.

ВІЧЕ! УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК В НЮАРКУ, Н. ДЖ.! ВІЧЕ!

ЗАХОДОМ ЖІНОЧОГО ТОВ. ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ В НЮАРКУ

—:— відбудеться —:—

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

в годині 2.30 по обіді,

В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ, 59 БІКОН УЛИЦЯ,

ЖІНОЧЕ ВІЧЕ

на котре запрошуємо всіх укр. жінок з Нюарку і околиці.
На вічу промовляти будуть: п-ні М. Скубова з Ню Йорку, яка недавно вернула зі старого краю, і п-ні Бучак з Нюарку.
Вічем провадити буде п-ні Ольга Гук з Іст Орендж, Н. Дж.

Українська Громадо! Нераз Ви були на вічах мужчин, прийдіть та послухайте Віча женщин. 24

ЗА УРЯД ЖІН. ТОВ. ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ В НЮАРКУ:
Анна Надрічна, предс.; Ольга Гук, секр.; Марія Багрій, касірка.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ ТОВ. „БУДУЧНІСТЬ" УСТРОЮЄТЬСЯ

В СУБОТУ, ДНЯ 31-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1931 РОКУ

В УКР. РОБІТ. ГАЛИ, 57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

Хор виступить в українських строях під управою проф. Ю. КИРИЧЕНКА, при участи співака соліста п. П. ОРДИНСЬКОГО з Ню Йорку.

Початок в годині 7.30 ввечір. —— Вступ 50 центів.

По концерті ТАНЦІ до пізної ночі.

Слівце до Учасників. Громадяни і Громадянки! Хор Тов. „Будучність" докладає всіх старань, щоб концерт випав як найбільше вдоволяюче. Концертова програма така богата, що задоволить учасників в повнім значінню того слова. Тому не оминайте нагоди, приходіть самі і переказуйте другим! Не забудьте, СУБОТА, 31-го січня (January) 1931. 24

ПОЗІР! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.! ПОЗІР!

ТОВ. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАНОК В ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.

:——::——: уряджує :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 12-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

(НА ЛИНКОЛН БОРД ДЕЙ)

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 849 Н. Френклин ул., ФИЛАДЕЛФІЯ.

Початок в годині 7-мій ввечір. —— Вступ 50 центів.

На сей баль проситься всіх Українців з Филадефії і околиці. Дохід призначений на добродійні цілі. 24,9

Балевий Комітет.

БАЖНЕ ДЛЯ ПІДПИСЧИКІВ (СУБСКРИБЕНТІВ) І ПРИХИЛЬНИКІВ КОРПОРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ.

Згідно з постановою статута всі підписчики уділів Корпорації Українського Народного Дому (UKRAINIAN DEVELOPMENT CORPORATION) зволять вплатити ПОВНІ уділи найдальше до понеділка, 2-го лютня, 1931, коли хочуть мати голос на річних зборах Корпорації, що будуть скликані в першій половині того-ж місяця. Канцелярія Народного Дому отворена щодня від 4—7 год. ввечері. 24-5

С. Демидчук, секретар.

ПЕРШИЙ РАЗ В АМЕРИЦІ! ПЕРШИЙ РАЗ В НЮ ЙОРКУ!

БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЬ ФІЛЬМА З УКРАЇНИ
(Виробництво „ВУФКУ")

„ТАРАС ТРЯСИЛО"

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 66-68 E. 4th St., New York, N. Y.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-го ЛЮТОГО 1931 Р.

ДВІ ВИСТАВИ: ВІД 5-тої ДО 7.30 І ВІД 7.30 ДО 10-тої ГОДИНИ ВЕЧЕРОМ.
ВСТУП 40 ЦЕНТІВ. ДЛЯ ДІТЕЙ 15 ЦНТ.

„ТАРАС ТРЯСИЛО" це фільма з історії України. То ділялося 300 років тому назад, що представлено у фільмі. Польська шляхта катувала українських селян. Селяни втікали на Запорожську Січ, де гартували свої сили і воювали проти Турків, Татарів і Ляхів. Всі прийдуть побачити війну, що в ній беруть участь тисячні армії запорожських козаків, Татарів і Ляхів. Тому всім кажіть і всіх кличте, щоби ніхто не обминув нагоди побачити Україну з 300 років тому назад, і як Січ билась з ворогами. 23-4

Перший Український Штор з Меблями в Ню Йорку

В ЯКІМ МОЖЕТЕ НАБУТИ МЕБЛІ ЗА ГОТІВКУ АБО НА СПЛАТИ.
У НАС ПРОДАЄТЬСЯ УМЕБЛЬОВАННЯ ЦІЛИХ ДОМІВ ЯК ТАКОЖ І ПООДИНОКИХ КІМНАТ В НАЙНОВІШІЙ МОДІ І ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ.

УКРАЇНЦІ! НЕ ЗАБУВАЙТЕ НА КЛИЧ: „СВІЙ ДО СВОГО". НЕ ЙДІТЬ ДО ЧУЖИХ, ПЕРШЕ ПРИЙДІТЬ ДО НАС І ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ О НАШИХ ЦІНАХ НА МЕБЛЯХ; МИ ЗАПЕВНЯЄМО ВАС, ЩО МИ ПРОДАЄМО МЕБЛІ ТАНЬШІ, ЯК ЧУЖИНЕЦЬКІ ШТОРИ.

BUJACK UPHOLSTERING CO., Inc., 88 Ave. A, New York, N. Y.

В ОБОРОНІ ПРАВ НАРОДУ

(Промова посла Михайла Галущинського на пленарному засіданні сойму в дні 16. грудня 1930 р.).

Висока Палато!

Прийнятим парляментарним звичаем та одночасно з найглибшого почуття обовязку, як посли і члени Українського Народу, забираємо у буджетовій дебаті голос з цієї високої трибуни. Парляментарний звичай наказує уважати цю трибуну до деякого ступня місцем до складання заяв та зясовування настроїв; тому хочемо бути правдивими і справедливими речниками мас українських виборців та принести нашому народові сильну віру .. додати потрібну заохоту для щоденної боротьби не лише за особисте істнування, але передовсім за істнування цілого нашого народу.

Коли 11 чи 9 літ тому поборено наші визвольницькі змагання і збройною силою, всупереч засаді самовизначення народів, прилучено до польської держави простори краю з безоглядною більшістю українського населення, ті землі представляли собою образ післявоєнної руїни, яку трудно було найти денебудь на іншому клаптику світа. Стверджуємо, що ми двигнулися з тієї руїни, відбудували знищені домівки, заорали поля покриті залізом і трупами, та відбудували всілякі форми культурного, освітнього й господарського життя нашого власними своїми силами, завдяки історичному привязанню українського населення до рідної землі та завдяки незломній силі й енергії українського народу. Власними силами, позбавлені всілякої помочі від держави, ми відбудували і розбудували українське господарське життя, поглиблюючи освітню і культурну працю через сітку українських приватних шкіл, „Просвіт" та інших культурно-освітних і господарських товариств, утримуваних виключно власними силами українського населення при одночасному виконуванні всіх обовязків громадян. За цілий час істнування відродженої польської держави не було ні одного періоду, в якому держава йшла би на руку тим здоровим і творчим змаганням українського населення, а те, що ми збудували, осягнули виключно власною працею і власними силами.

Не буду вдаватися у подробиці зясування позитивного чи неґативного відношення тих, що правлять державою, до тих, що ними правлять, але мушу ствердити принципіяльно, що обовязком відповідних кол є зробити все, щоб у взаїмному відношенні заспокоїти потреби населення на даному просторі. В кожному разі уряд, предкладаючи буджет, відкликується до дуже високого обовязку громадян, однак, відкликуючи до нього, мусить мати на увазі рівночасно заспокоєння прав того населення і його потреб. В противному випадку виконування деяких обовязків буде переважно примусом, а майже ніколи висловом обовязку, який випливає з власної творчости для себе і для інших. Та скаля розуміння обовязку буде залежати від того, як речник державної ідеї сформулує своє відношення до громадян, яких не вяже з державою спочування спільної національности.

І ось в часі поміж 3-тім і нинішнім 4-тим польським соймом зайшли події, які глибоко потрясли цілим українським народом, відбиваючися голосним відгуком на цілому світі та викликуючи відгомін у кожному українському серцю, де воно лише бється.

Під претекстом боротьби з актами саботажів, ведених законспірованими одиницями або орґанізаціями, не зважаючи на відсепарування себе від тієї акції трома провідними українськими партіями і поширюючи дуже багато тих випадків на авторство українських рук, хоча майже негайно стало ясно і безсумнівно, що були там діяльні інші чинники й інші мотиви, уряд кинув на українські села військові і поліційні карні експедиції, які в нечуваний у новочасних часах спосіб знущалися над невинною безборонною людністю, нищачи її фізично і психічно, та руйнуючи її людську гідність та матеріяльний і духовий дорібок цілих українських поколінь, у спосіб, який звиклося пятнувати якнайгострішим іменем. Упало слово „пацифікація", витискаючи своїм змістом і формою переведення незмите на цілій акції пятно нечуваного насильства, додаючи до траґічної історії мартирольоґії нашого народу нову криваву сторінку.

Ми приготовані на те, що оборонці пацифікації і приноровлюваних метод будуть шукати мотивів оправдання потреби пацифікації і метод. З певністю буде мова про переборщення подробиць, будемо напевне чути голоси, заперечуючі факти, які істнували в часі пацифікації. Однак коли поглянемо на пацифікацію, як на одно звено в цілому ряді розпорядків протягом літ, починаючи від 1919 року, можемо це тільки так розуміти, що маємо до діла з одною провідною думкою, якої зміст висловлюється у тенденції зачинити цілому народові шляхи до життя, припинити правильне круження крови, заперти йому віддих, заборонити всі потреби, необхідні для життєвого розвитку орґанізму.

Протягом цілого ряду літ, головнож у двох останніх каденціях, Український Клюб вказував на важке положення українського народу, зголошував відповідні внески, висказував свої домагання і жадав взяти під увагу його справедливі політичні, культурні й господарські потреби. Але все воно було лише голосом вопіючого на пустині. І тому мусимо якнайрішучіше піднести голос проти всього того, що діється з українським народом у Польщі. Український нарід не є трактований як рівнорядний громадянин у відношені до держави. Вимоги, які ставиться до народу, не найшли ніколи відповідного вислову в його правах. Український нарід у польській державі є тільки предметом, призначеним до того, щоби слухати й служити, може й до того, щоби його визискувати і щоби він творив почву, на якій має розвиватися сила держави, зрозумілої як держава національна, а не держава, в якій живуть поруч себе ріжні національности.

Не можемо також поминути мовчанкою справи політичних переслідувань, що висловлюються у сотках і сотках політичних арештовань, у притримуванню в поліційних і судових вязницях без річевої підстави та серед невисказаних прикрощів вязнів. Зокрема не можемо перейти до денного порядку над арештуваннями умандатованих представників українського народу, що живе в межах Польщі.

Навязуючи до становища української репрезентації у попередніх соймах, будемо і на цій трибуні стояти на сторожі прав і гідности нашого народу.

Не вважаючи на небувалі репресії підчас виборів; не вважаючи на приміненння усіх можливих засобів, що утруднили нам виборчу акцію і мали на увазі стероризувати наше населення, та не вважаючи на зменшення числа нашого представництва в обох законодатних палатах, — ми вийшли з тих виборів оборонною рукою. Число відданих голосів на нашу виборчу листу дає нам, українським послам, докладний образ довіря і віри в неспожиті сили народу. Тому не розпука й зневіра будуть нашими дорадниками, лише уґрунтована на свідомости, незломности й неспожитій силі українського народу творча і будуюча наша праця. Вона буде нашою провідною думкою.

У товариство входить гість, про якого передше богато говорили.

— Ах, — каже одна з пань — я собі вас уявляла зовсім інакшим.

— Так? А як? Що я малий ростом, товстий та поганий?

— Ні! Що ви високі, стрункі та гарні!

—o—

Вона (з плачем): Тому три роки ти присягався мені що дня, що будеш мені вічно вірний, а тепер хочеш розвестися.

Він: Саме ті три роки були для мене вічністю.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(51)

Оба мущини обернулися й вдивилися один на другого. Д'Арнот знав, що його приятелі вважали його за погибшого, але Тарзан думав лише за женщину, котра його поцілувала була з любовю, а відтак утекла. В серцю його здіймалася горяч. Він хотів утекти в глибину праліса й пристати назад до свого племени.

Як Тарзан стояв так задуманий на порозі, Д'Арнот увійшов до хати. Він найшов богато дорогих собі річей. Вони найшли дві записки, адресовані до Тарзана. Одна з них, писана жіночою рукою, була опечатана. Він звернувся з ними до Тарзана, але сей уже пропав. Він кликав за ним голосно, але ніхто не відповідав.

Тяжко стало йому на думку, що він лишився в пралісі самий, без товариства, без надії. Хоча він був відважний чоловік, але страх зібрав його серце. Він замкнув двері хатини. Далеко на сході від нього Тарзан гнав назад до свого племени... Але він не міг утекти перед своїми думками. Він не повинен був покидати своїх людий.

Д'Арнот прочитав неопечатаний лист до Тарзана. У ньому писалося, що люди, вислані на ратунок, мусіли покинути свою виправу, стративши надію на успіх. Лист згадував також про дарунки, які лишали Тарзанови, про вічну вдячність за його охорону й прислуги та кінчився словами: „Ми відпливаємо за годину, і вже ніколи не вернемо".

Д'Арнот кинувся на ліжко... Годину пізнійше він зірвався й став наслухувати. Хтось був коло дверий, пробував увійти. Сумерк западав. Його волосся піднялося на голові. Він посягнув по свій револьвер... Потягнув за язичок.

— o —